

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ БАНКУ

INDICATORS FOR ASSESSING THE EFFECTIVENESS OF THE BANK'S RISK MANAGEMENT SYSTEM

УДК 336.71

<https://doi.org/10.32843/infrastruct37-97>**Фурсова В.А.**

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів
Національний аерокосмічний
університет імені М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Карацева Н.З.

старший викладач кафедри фінансів
Національний аерокосмічний
університет імені М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Миргород Т.В.

студентка
Національний аерокосмічний
університет імені М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

В умовах кризи контроль діяльності ризик-менеджерів і аналіз якості системи ризик-менеджменту у банку є ключовим аспектом оцінки ефективності його роботи. У статті проаналізовано підходи, які оцінюють ефективність системи ризик-менеджменту в банку, розглянуті їхні переваги та недоліки. У процесі дослідження було виявлено, що сучасні комплексні методики оцінки рівня ризику в банках не оцінюють якість роботи підрозділів ризик-менеджменту банку, що не дозволяє отримати більш точну оцінку ефективності його роботи. Більше того, більшість показників є якісними. Авторами запропоновано враховувати як якісні, так і кількісні показники під час формування методики оцінювання ефективності системи управління ризиками в банку. Узагальнення і систематизація теоретичних основ з цієї проблематики має високу наукову і практичну цінність і є базисом для удосконалення системи ризик-менеджменту на рівні окремого банківської установи.

Ключові слова: банк, система ризик-менеджменту, оцінка, ефективність, показники.

В условиях кризиса контроль деятельности риск-менеджеров и анализ каче-

ства системы риск-менеджмента в банке являются ключевым аспектом оценки эффективности его работы. В статье проанализированы подходы к оценке эффективности системы риск-менеджмента в банке, рассмотрены их преимущества и недостатки. Авторами было выявлено, что современные комплексные методики оценки уровня риска в банках не оценивают качество работы подразделов риск-менеджмента банка, что не позволяет получить более точную оценку эффективности его работы. Более того, большинство показателей являются качественными. Авторами предложено учитывать как качественные, так и количественные показатели при формировании методики оценки качества работы системы риск-менеджмента в банке. Обобщение и систематизация теоретических основ по этой проблематике имеет высокую научную и практическую ценность и является базисом для совершенствования системы риск-менеджмента на уровне отдельного банковского учреждения.

Ключевые слова: банк, система риск-менеджмента, оценка, эффективность, показатели.

The current financial crisis has highlighted the importance of the banking industry for the real economy. At the same time, supervision for the activities of risk managers and analysis of the quality of the risk management system in the bank are the key aspect of assessing the efficiency and economic security of the bank. In the article, the approaches to assessing the effectiveness of the risk management system in the bank, were considered. Also their advantages and disadvantages were discussed. During the research, it was found that modern complex methods of assessing the level of risk in banks do not assess the quality of work of risk management units of the bank, which does not allow to obtain a more accurate assessment of its effectiveness. Most often the bank's reliability is assessed on the basis of such indicators as: quality of assets, liquidity, capital adequacy, profitability and quality of liabilities. Moreover, most of the indicators, which used to evaluate the effectiveness of the risk management system are qualitative. The authors proposed to take into account both qualitative and quantitative indicators for developing a methodology for assessing the work's quality of the risk management system in the bank. Among the important quantitative indicators were highlighted: the costs of maintaining the risk management system, the level of bonus payment of risk managers, as well as the dynamics of assets, equity and deposit portfolio of the bank. Among the qualitative indicators were recommended: the availability of training courses for bank executives and other employees to identify their role in risk management; the presence of personal responsibility for "violation of the established level of risk appetite"; possibility to exchange the information between all links of the organizational structure of the bank; the existence of a mechanism for monitoring conflicts of interest between bank executives and other bank employees. The generalization and systematization of theoretical bases on these issues have a scientific and practical value and will become the basis for improving the risk management system at the level of an individual banking institution.

Key words: bank, risk management system, evaluation, efficiency, indicators.

Постановка проблеми. Як свідчать наслідки останньої світової фінансової кризи, від ефективності роботи банківської системи залежить розвиток економіки не тільки окремої країни, але й глобальної фінансової системи загалом. У зв'язку з цим впровадження ефективної системи ризик-менеджменту є запобіжним механізмом підтримання надійності і розвитку банківської установи, що й актуалізувало тему дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про те, що питанням управління ризиками, які виникають у процесі діяльності банків, присвячено багато уваги як з боку вчених, так і з боку регулятивних органів та рейтингових агентств. Різні аспекти щодо аналізу і управління ризи-

ками розглянуті в роботах таких дослідників, як: Л.О. Примостка, В.В. Коваленко, В.А. Фурсова, Н.І. Шпаковська та ін.

Зауважимо, що моніторинг і контроль ризику є одним із ключових елементів системи ризик-менеджменту банку, але на жаль, питання щодо оцінювання ефективності системи ризик-менеджменту банку є нерозкритим у сучасній літературі.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз світового та вітчизняного досвіду щодо визначення показників ефективності функціонування системи ризик-менеджменту у банківських установах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Нині є безліч комплексних методик оцінювання

рівня фінансової стійкості (надійності, безпеки) банківської установи, кожна з яких має свої недоліки та переваги [1, с. 30]. Але більшість методик має однакові групи показників для розрахунку рівня ризикованості діяльності банку, а саме:

- достатність капіталу [2, с. 5; 3, с. 10; 4, с. 101; 5, с. 101];
- ліквідність [2, с. 5; 3, с. 7; 4, с. 101; 5, с. 101];
- якість активів [2, с. 6; 3, с. 7–8; 4, с. 101];
- доходність [2, с. 7; 3, с. 11; 4, с. 101; 5, с. 101];
- якість зобов'язань [3, с. 8; 5, с. 101].

Загальним недоліком наведених методик є те, що такий компонент, «як якість управління ризиками банку», не включено в жодну з них.

Нагадаємо, що згідно з рекомендаціями Базель II «Міжнародна конвергенція вимірювання капіталу та стандарти капіталу: нові підходи» [6, с. 204] в банках виникла необхідність оцінювати якість діяльності підрозділу з ризик-менеджменту, що є суттєвою проблемою для вітчизняних фінансових установ. Це зумовлено відсутністю єдиного методичного підходу щодо оцінювання ефективності системи ризик-менеджменту банку.

Аналіз сучасних досліджень дозволяє зробити висновки, що оцінку ефективності системи ризик-менеджменту банку можна проводити на різних рівнях:

1) на рівні окремого банку – банком на основі внутрішніх положень самостійно оцінюється ефективність діяльності підрозділу з ризик-менеджменту (внутрішня ефективність);

2) на рівні наглядового органу – Центральний банк оцінює ефективність впливу своїх наглядових дій на діяльність банку (зовнішня ефективність), які у залежності від наглядового процесу

класифікують на різні категорії. Вони містять такі групи показників:

– на основі наглядових ресурсів (наприклад, розмір установи та кількість персоналу, галузеві ризики, репутація, бюджет);

– наглядова діяльність (кількість підготовлених профілів ризику; відсоток виконаних заходів порівняно з планом; своєчасність закриття контролюючих питань та дій; хід корегуючих дій, що проводяться банками; пропускний час для діяльності; кількість візитів у відділення; кількість зустрічей з банками щодо нагляду; своєчасність звітів про експертизи);

– результати діяльності з нагляду (кількість суб'єктів, що мають статус підвищеного ризику, звіт про вплив банківського нагляду; матриця загальних оцінок ризику; консолідований індекс ризику та контролю; вплив коригувань та рекомендацій нагляду; індекс повторних порушень після судового провадження; опитування зацікавлених сторін та ін.);

– результати, засновані на завданнях нагляду (банківські кредитні рейтинги, кількість банків-банкрутів; виконання нормативів достатності капіталу та ліквідності; кредитний ризик, індекс довіри до фінансової системи та ін.) [7, с. 20–21].

Наведені показники використовуються Центральними банками різних країн для оцінки впливу їх наглядової діяльності на діяльність банків та планування майбутніх наглядових заходів.

Розглянемо більш детально підходи щодо оцінювання ефективності роботи системи ризик-менеджменту на рівні окремого банку (табл. 1).

Так, дослідження світового досвіду свідчить про те, що, наприклад, міжнародне рейтингове

Таблиця 1

Критерії оцінки ефективності системи ризик-менеджменту банку

Автор	Критерії
PA «Standard & Poor's» [8, с. 15–17]	<p style="text-align: center;"><i>1. Культура управління ризиками</i></p> – організаційна структура, розподіл функцій і повноважень між підрозділами щодо управління ризиками; – методологічна база і система комунікацій з управління ризиками; – відповідність тактичної діяльності менеджменту толерантності ризику; – внутрішні критерії оцінки ефективності системи ризик-менеджменту; – взаємозв'язок управління ризиками з бюджетуванням та системою винагороди менеджменту
	<p style="text-align: center;"><i>2. Існуючий контроль</i></p> – стратегія банку, толерантність до ризику, політики щодо розкриття інформації; – інфраструктура управління ризиками (персонал, операція, технології); – процедури тестування та затвердження моделей оцінки ризиків.
	<p style="text-align: center;"><i>3. Готовність до реалізації ризиків</i></p> – процес моніторингу стану ризиків; – наявність заходів на випадок реалізації ризиків, що мають катастрофічні наслідки.
	<p style="text-align: center;"><i>4. Стратегічне управління ризиками</i></p> – роль управління ризиками у прийнятті стратегічних рішень; – вплив схильності до ризику на рішення з фінансування та управління залученим капіталом; – частота проведення та суть процедури актуалізації переліку ризиків банку; – рівень оцінки ймовірності та наслідків реалізації ризиків.

Рейтингова модель оцінки RFSTB Фурсовой В.А [9, с. 96]	– відношення поточних збитків до активів; – відношення прибутку до збитків за попередній період і активів банку за попередній період; – відношення активів за звітний період до активів за попередній період; – відношення депозитів за звітний період до депозитів за попередній період.
РА «Кредит-Рейтинг» [10, с. 15–16]	– ефективність організаційної структури банку і механізму прийняття рішень; – рівень управління ризиками, наявність підрозділів по управлінню ризиками та їх організаційна структура.
ТОВ РА «Експерт-Рейтинг» [2, с. 9]	– менеджмент банку та його досвід роботи; – особливості управління регіональними підрозділами банку.
НРА «Рюрік» [3, с. 5]	– організаційна структура підрозділів ризик-менеджменту; – система управління кредитним, валютним, процентним, операційним, юридичним та ризиком ліквідності.
Е.П. Енина, Р.В. Менжулин [11, с. 46]	– витрати на підтримку роботи системи ризик-менеджменту; – ефективність діяльності банку.
І. Рабіко [12, с. 31–33]	<p style="text-align: center;"><i>1. Система управління ризиками банку</i></p> <p>наявність актуальних внутрішніх нормативно-правових актів (ВНПА) щодо ризиків, виходячи з переліку ризиків, визначених стратегією і політикою управління ризиками; наявність затверджених показників ризик-толерантності; наявність (ВНПА) по методиці і процедурам управління ризиками; наявність індикаторів ризику за видами ризиків у банку; наявність граничних значень для кожного індикатора; наявність впливу зовнішніх впливів на індикатори; наявність внутрішніх факторів порушення індикаторів; прийняття відповідних заходів реагування при порушенні індикаторів; наявність інструментів обмеження ризиків; наявність системи лімітів та порядку контролю їх дотримання; наявність системи внутрішнього контролю ризиків, що включає попередній, поточний, наступний контроль; наявність спеціальних резервів на покриття можливих збитків за активами і по операціях, які не відображені у балансі згідно законодавству (план / факт); наявність методів компенсації втрат, визначених в ВНПА банку; наявність регулярного моніторингу ризиків та регулярних звітів з моніторингу ризиків і рівня ризиків; наявність регулярних звітів правління банку комітету за ризиками при наглядовій раді банку; проведення стрес-тестування з періодичністю, що відповідає ЛНПА банку; наявність управлінської звітності за ризиками, що відповідає масштабам і діяльності банку; наявність актуальних планів в несприятливих умовах; наявність актуальних планів фінансування в кризових ситуаціях.</p> <p style="text-align: center;"><i>2. Оцінка комітету за ризиками при наглядовій раді</i></p> <p>повнота і актуальність внутрішніх нормативно-правових актів банку про діяльність і функції комітету; чи приділяє комітет увагу моніторингу всіх визначених банком ризиків та більшу увагу істотним ризикам; чи користується комітет картою ризиків; чи приділяє комітет увагу розгляду питань вдосконалення системи управління ризиками; чи володіє комітет необхідними інструментами для контролю за ризиками банку; чи забезпечує чисельний склад комітету прийняття рішень з урахуванням виключення конфлікту інтересів; відповідність складу комітету законодавству, кваліфікаційним вимогам та вимогам до ділової репутації; можливість членів комітету обговорювати і отримувати необхідну додаткову інформацію від голови правління банку, членів правління, членів комітетів банку з питань порядку денного комітету; запрошення комітетом на свої засідання (в разі необхідності) осіб, які не є членами комітету; наявність між головою та членами комітету постійного зв'язку з членами наглядової ради; співвідношення кількості рекомендацій комітету спостережній раді банку та кількості прийнятих рішень за даними рекомендаціям; чи розкривають члени комітету інформацію про свою зацікавленість при розгляді питань; чи виконує голова і члени комітету все покладені на них функції; підвищення членами комітету свого рівня кваліфікації; чи розглядається комітетом інформація про недобросовісні дії працівників або керівництва, що стосується системи управління ризиками банку.</p>

Джерело: складено авторами за даними [2–3; 8–12]

агентство Standard & Poor's вже враховує ефективність корпоративного управління під час визначення кредитного рейтингу банку. Серед основних критеріїв оцінки ефективності системи ризик – менеджменту банку агентство Standard & Poor's виділяє [8, с. 15–17]:

- культура управління ризиками;
- існуючий контроль;
- готовність до реалізації ризиків;
- стратегічне управління ризиками.

Недоліком запропонованого Standard & Poor's підходу є те що, більшість показників є якісними, до того ж агентство не розкриває їх методологію розрахунку та оцінювання. Більш того стратегічне управління ризиками деякі автори відносять до стратегічного ризику, який є окремим видом ризику.

У методиці RFSTB виділена така складова як показники рентабельності та ефективності менеджменту банку [9, с. 96]. Серед позитивних моментів можна зазначити те, що наведені показ-

ники є кількісними. Недоліком є те, що в роботі представлено незначна кількість показників ефективності менеджменту банку.

Рейтингове агентство «Експерт-Рейтинг» у процесі оцінювання надійності банківської установи окрім зазначених вище груп фінансових показників, враховує ще й особливості управління регіональними підрозділами банку та менеджмент банку й досвід його роботи. Але, не зовсім зрозуміло яким чином агентство розраховує ці показники, оскільки вони є якісними.

Рейтингове агентство РА «Кредит-Рейтинг» та НРА «Рюрік» мають схожу думку щодо оцінювання якості системи ризик-менеджменту банку та у своїх методиках враховують організаційну структуру підрозділів ризик-менеджменту та систему управління ризиками.

У свою чергу, Е.П. Енина та Р.В. Менжулин пропонують оцінювати ефективність системи ризик-менеджменту шляхом порівняння витрат на підтримку її роботи з ефективністю діяльності банку.

Більш детально розкриває види показників якості ризик-менеджменту банку білоруська дослідниця І. Рабіко, яка пропонує враховувати дві компоненти – систему управління ризиками банку та оцінку комітету за ризиками при наглядовій раді. Наведені у табл. 1 критерії вона пропонує взяти за основу для розробки окремої методики самооцінки комітету за ризиками при наглядовій раді банку. Але, оскільки усі показники є якісними викликають сумніви достовірність оцінки, наприклад показника щодо «розкриття членами комітету інформації про свою зацікавленості при розгляді питань» або як визначити рівень уваги щодо істотного ризику за показником «чи приділяє комітет увагу моніторингу всіх визначених банком ризиків та більшу увагу істотним ризикам». Не дуже зрозумілим є вплив показника «запрошення комітетом на свої засідання (в разі необхідності) осіб, які не є членами комітету» на ефективність системи ризик-менеджменту. Також деякі показники дублюють один одного (наприклад стосовно лімітів, або подання звітності).

Тобто розглянуті методичні підходи мають як переваги так і недоліки, що необхідно враховувати банку при розробці власної методики оцінки ефективності системи-ризик менеджменту. До того ж вітчизняним банкам доцільно враховувати вимоги дійсного законодавства, яке стосується управління ризиками, а саме положення «Про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах» [13].

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, оцінювання якості системи ризик-менеджменту в банку є дуже складним процесом, що потребує ретельної уваги при визначенні критеріїв її ефективності. На нашу думку, найбільш оптимальним є поєднання якісних та кількісних

показників при формуванні методики оцінювання ефективності системи управління ризиками в банку. Важливими кількісними показниками є: витрати на підтримку роботи системи ризик-менеджменту, рівень бонусної оплати ризик-менеджерів, а також динаміка активів, власного капіталу та депозитного портфеля банку. Серед якісних показників згідно з діючим законодавством також доцільно враховувати: наявність проведення навчальних тренінгів як для керівників банку, так і інших працівників щодо визначення їх ролі під час управління ризиками та підвищення рівня обізнаності щодо ризиків; наявність персональної відповідальності за «порушення встановленого рівня ризик-апетиту»; можливість вільного обміну інформацією між усіма ланками організаційної структури банку; наявність механізму моніторингу потенційного або реального конфлікту інтересів у керівників банку та інших працівників банку.

Врахування у комплексних методиках компоненти, яка оцінює рівень якості системи управління ризиками в банку, дозволить отримати більш точнішу оцінку щодо ефективності його діяльності та розробити своєчасні дієві заходи щодо мінімізації рівня загрози з боку ризик-менеджерів банківської установи.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Фурсова В.А., Диденко Ю.Ю. Современные частные методики оценки финансовой устойчивости банковских учреждений. *Инновационная наука, образование, производство и транспорт: экономика, менеджмент, география и геология, сельское хозяйство, архитектура и строительство, медицина и фармацевтика: монография* / А.В. Пластинин [и др.]. Одесса, 2018. Гл. 2. С. 23–31.
2. Рейтингова методологія та процедура для оцінювання банків ТОВ РА «Експерт-Рейтинг». URL: http://www.expert-rating.com/data/upload/methods/20160219/BANKS_2016_02_19.pdf (дата звернення: 20.11.2019).
3. Методика рейтингового оцінювання для комерційних банків НРА «Рюрік». URL: http://www.rurik.com.ua/documents/methodology/metod_banks_Cut_final.pdf (дата звернення: 21.11.2019).
4. Шпаковська Н.І. Методичний підхід до оцінки фінансової стійкості банків. *Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції*. 2013. № 3. С. 100–105.
5. Лесик В. О. Удосконалення процедури експрес-оцінки фінансової стабільності банків. *Економіка та держава*. 2017. № 11. С. 99–103.
6. International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards. Basel Committee on Banking Supervision. <https://www.bis.org/publ/bcbs128.pdf> (дата звернення: 24.11.2019).
7. Report on the impact and accountability of banking supervision. Basel Committee on Banking Supervision, 2015. URL: <https://www.bis.org/bcbs/publ/d326.pdf> (дата звернення: 23.11.2019).

8. Присвоение рейтингов банкам: Методология и допущения. РА "Standard & Poor's". URL: https://www.standardandpoors.com/ru_RU/web/guest/ratings/ratings-criteria/-/articles/criteria/financial-institutions/filter/all (дата звернення: 24.11.2019).

9. Фурсова В. А. Рейтингова модель оцінювання фінансового стану проблемного банку як ключова умова успішного врегулювання кризи. *Фінанси України*. 2013. № 6. С. 91–103.

10. Рейтингова методологія агентства «Кредит-Рейтинг». URL: <http://www.credit-rating.ua/ru/about-rating/methodology/> (дата звернення: 25.11.2019).

11. Енина Е.П., Менжулин Р.В. Методика оценки эффективности системы риск-менеджмента на основе шансо-риска в банковских системах. *ЭКОНОМИНФО*. 2018. № 1. Т.15. с. 42–47.

12. Рабыко И. Эффективность системы управления рисками и методологические подходы к ее оценке. *Банкаўскі веснік*. 2016. чэрвень. С. 30–36.

13. Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах. Постанова правління Національного банку України № 64 від 11.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18>. (дата звернення: 25.11.2019).

REFERENCES:

1. Fursova V. A., Didenko Yu. Yu. (2018) *Sovremennye chastnye metodiki otsenki finansovoy ustoychivosti bankovskikh uchrezhdeniy*. [Modern Private Methods for Assessing the Financial Sustainability of Banking Institutions]. *Innovatsionnaya nauka, obrazovanie, proizvodstvo i transport: ekonomika, menedzhment, geografiya i geologiya, sel'skoe khozyaystvo, arkhitektura i stroitel'stvo, meditsina i farmatsevtika: monografiya* [Innovation science, education, production and transport: economics, management, geography and geology, agriculture, architecture and construction, medicine and pharmaceuticals: monograph]. /A.V. Platinin [i dr.]. Odessa, 2018. Gl. 2. pp. 23–31.

2. *Reitynhova metodolohiia ta protsedura dlia otsiniuvannia bankiv TOV RA "Ekspert-Reitynh"* [Rating methodology and procedure for rating banks of Expert Rating RA LLC]. Available at: http://www.expert-rating.com/data/upload/methods/20160219/BANKS_2016_02_19.pdf (accessed 20 November 2019).

3. *Metodyka reitynhovoho otsiniuvannia dlia komertsiinykh bankiv NRA "Rurik"* [The methodology of rating assessment for commercial banks NRA "Rurik"]. Available at: http://www.rurik.com.ua/documents/methodology/metod_banks_Cut_final.pdf (accessed 21 November 2019).

4. Shpakovska N. I. (2013) *Metodychnyi pidkhid do otsinky finansovoi stiiikosti bankiv* [Methodical approach

to assessing the financial stability of banks] *Naukovy visnyk: Finansy, banky, investytsii*. [Scientific Bulletin: Finance, Banks, Investments]. no. 3, pp. 100–105.

5. Lesyk V. O. (2017) *Udoskonalennia protsedury ekspres-otsinky finansovoi stabilnosti bankiv* [Improvement of the procedure of express evaluation of financial stability of banks]. *Ekonomika ta derzhava* [Economy and state]. no. 11, pp. 99–103.

6. *International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards. Basel Committee on Banking Supervision*. Available at: <https://www.bis.org/publ/bcbs128.pdf> (accessed 24 November 2019).

7. *Report on the impact and accountability of banking supervision*. Basel Committee on Banking Supervision, 2015. Available at: <https://www.bis.org/bcbs/publ/d326.pdf>. (accessed 23 November 2019).

8. *Prisvoenie reytingov bankam: Metodologiya i dopushcheniya*. RA "Standard & Poor's" [Assigning ratings to banks: Methodology and assumptions. Standard & Poor's]. Available at: https://www.standardandpoors.com/ru_RU/web/guest/ratings/ratings-criteria/-/articles/criteria/financial-institutions/filter/all (accessed 24 November 2019).

9. Fursova V. A. (2013) *Reitynhova model otsiniuvannia finansovoho stanu problemnoho banku yak kluchova umova uspishnoho vrehuliuvannia kryzy* [A rating model for assessing the financial condition of a problem bank as a key condition for successful crisis management]. *Finansy Ukrainy* [Finances of Ukraine]. no. 6, pp. 91–103.

10. *Reytingova metodologiya agentstva "Kredit-Reyting"* [Rating methodology of Credit-Rating agency]. Available at: <http://www.credit-rating.ua/ru/about-rating/methodology/> (accessed 25 November 2019).

11. Enina E. P., Menzhulin R. V. (2018) *Metodyka otsenki effektivnosti sistemy risk-menedzhmenta na osnove shanso-riska v bankovskikh sistemakh* [Methods of assessing the effectiveness of the system of risk management based on the chance-risk banking systems]. *EKONOMINFO* [ECONOMINFO]. no. 1, t.15. pp. 42–47.

12. Rabyko I. (2016) *Effektivnost' sistemy upravleniya riskami i metodologicheskie podkhody k ee otsenke* [The effectiveness of the risk management system and methodological approaches to its assessment]. *Bankaўskі vesnik* [bank messenger]. pp. 30–36.

13. *Polozhennia pro orhanizatsiiu systemy upravlinnia ryzykamy v bankakh Ukrainy ta bankivskykh hrupakh* [Regulation on organization of risk management system in banks of Ukraine and banking groups. Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine]. *Postanova pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy № 64 vid 11.06.2018 r.* [Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine No. 64 of June 11, 2018]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18>. (accessed 25 November 2019).

Fursova Viktoriya

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Finance
National Aerospace University “Kharkiv Aviation Institute”
named after M. Ye. Zhukovskiy

Karatseva Nelia

Senior Instructor at Department of Finance
National Aerospace University “Kharkiv Aviation Institute”
named after M. Ye. Zhukovskiy

Myrhorod Tetiana

Student
National Aerospace University “Kharkiv Aviation Institute”
named after M. Ye. Zhukovskiy

INDICATORS FOR ASSESSING THE EFFECTIVENESS OF THE BANK’S RISK MANAGEMENT SYSTEM

The purpose of the article. The current financial crisis has again emphasized the importance of monitoring and analyzing financial institutions. In the last few years, rating models have gained increasing importance at banks in identifying vulnerabilities at individual institutions as well as for assessing the stability of the financial system as a whole. At the same time, supervision for the activities of risk managers and analysis of the quality of the risk management system in the bank are the key aspect of assessing the efficiency and economic security of the bank. Improving the available bank rating techniques and enhancing their scope contributes to a more efficient evaluation of financial institutions and provides important information for banking client.

The purpose of the study is to analyze the world and domestic experience in determining the performance indicators of the risk management system in banking institutions.

Methods of research – general scientific; comparative analysis; grouping; system-structural analysis.

Results. In this article, a critical analysis of approaches to assessing the effectiveness of the risk management system in the bank, which were presented by both domestic and foreign authors, was considered. Also their advantages and disadvantages were discussed. During the research, it was found that modern complex methods of assessing the level of risk in banks (except rating agencies) do not assess the quality of work of risk management units of the bank, which does not allow to obtain a more accurate assessment of its effectiveness. Most often the bank’s reliability is assessed on the basis of such indicators as: quality of assets, liquidity, capital adequacy, profitability and quality of liabilities. Moreover, most of the indicators, which used to evaluate the effectiveness of the risk management system are qualitative. The authors proposed to take into account both qualitative and quantitative indicators for developing a methodology for assessing the quality of the risk management system in the bank. Among the important quantitative indicators were highlighted: the costs of maintaining the risk management system, the level of bonus payment of risk managers, as well as the dynamics of assets, equity and deposit portfolio of the bank. Among the qualitative indicators were recommended: the availability of training courses for bank executives and other employees to identify their role in risk management and to raise awareness of risks; the presence of personal responsibility for “violation of the established level of risk appetite”; possibility to exchange the information between all links of the organizational structure of the bank; the existence of a mechanism for monitoring conflicts of interest between bank executives and other bank employees.

Practical implications. The generalization and systematization of theoretical bases on these issues have a scientific and practical value and will become the basis for improving the risk management system at the level of an individual banking institution.

Value/originality. In our work, we considered an issue of assessing the effectiveness of the risk management system in the bank. Analysing the methodology of assessing the quality of risk- management in the banks, this process faces certain analytical complexities. Challenges and problematic issues outline prospects for further researches of assessing the effectiveness of the risk management system in the Ukrainian bank. In particular, possibilities of using both qualitative and quantitative indicators for developing a methodology for assessing the quality of the risk management system in the bank.